Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetun lain 14 ja 16 §:n sekä arvonlisäverolain 7 §:n muuttamisesta annetusta hallituksen esityksestä (HE 42/2026 vp).

Valtiovarainministeriö toteaa kunnioittavasti seuraavaa:

Valtiovarainministeriön vero-osasto on osallistunut hallituksen esityksen valmisteluun ja valtiovarainministeriö pitää esitystä kannatettavana.

Arvonlisäverolain (1501/1993) 1 §:n mukaan arvonlisäveroa suoritetaan liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta tavaran ja palvelun myynnistä. Lain 6 §:n mukaan valtio on verovelvollinen 1 §:ssä tarkoitetusta toiminnasta. Lain voimassa olevan 7 §:n 1 momentin mukaan valtion liikelaitokset, Huoltovarmuuskeskus, maatalouden interventiorahasto, Suomen Pankki ja Kansaneläkelaitos ovat harjoittamastaan 1 §:ssä tarkoitetusta toiminnasta erikseen verovelvollisia.

Huoltovarmuuslain Huoltovarmuuskeskusta ja rahastoa koskevista muutoksista johtuen arvonlisäverolain 7 §:n 1 momenttiin lisättäisiin säännös siitä, että huoltovarmuusrahasto olisi erikseen verovelvollinen harjoittamastaan arvonlisäverolain 1 §:ssä tarkoitetusta liiketoiminnan muodossa tapahtuvasta toiminnasta, eikä siihen sovellettaisi, mitä arvonlisäverolaissa säädetään valtiosta. Vastaavasti Huoltovarmuuskeskuksen valtion virastoksi muuttamisesta johtuen arvonlisäverolain 7 §:n 1 momentista poistettaisiin säännös siitä, että Huoltovarmuuskeskus olisi erikseen arvonlisäveroverovelvollinen. Siihen sovellettaisiin siten sitä, mitä arvonlisäverolaissa säädetään valtiosta.

Arvonlisäverolain 7 §:n muutoksen osalta kyse on huoltovarmuuslain ja materiaalisen huoltovarmuustoiminnan muutoksista johtuvasta seurannaismuutoksesta. Huoltovarmuuskeskuksen nykyiset materiaaliseen huoltovarmuustoimintaan liittyvät tehtävät, kuten liiketoiminnan muodossa tapahtuvat materiaaliseen varautumiseen liittyvät tavaroiden hankinnat ja myynnit, olisi tässä yhteydessä tarkoitus siirtää huoltovarmuusrahastolle.

Valtiovarainministeriö toteaa kuitenkin, että hallituksen esitykseen on lausuntopalautteen johdosta lisätty siirtymäsäännös, jonka mukaan arvonlisäverolain 7 §:n 1 momentin muutosta sovellettaisiin jo 1.4.2026 alkaen. Valtiovarainministeriö kiinnittää tältä osin huomiota siihen, että takautuva soveltaminen 1.4.2026 alkaen tulee voimaantulon alkuvaiheessa todennäköisesti lisäämään merkittävässä määrin Verohallinnon ja muiden toimijoiden hallinnollista taakkaa.

Ystävällisin terveisin,
Risto Sakki
Lainsäädäntöneuvos
Vero-osasto
Valtiovarainministeriö